

הביאני הדרין

גליון 212

מזן המשגיה שליט"א

'אל תעש תפילתך קבע'

שיחה בהיכל הישיבה הק', יום ג' י"ט אדר ב' תשפ"ב

טענה חריפה שתוצאותיה זה יוסיף ה' להפליא הפלא ופלא, יותר קשה מחורבן ביהמ"ק וצ"ח קללות, שכתוב 'והפלא ה' את מכותיך', 'ותרד פלאים' אצל חורבן ביהמ"ק, זה חריף מאוד, אל הבסיס הזה של התפילה יש כזו טענה, אז טענה זו היא הטענה על כל היסוד של כל התורה והמצווה, וממילא נמצא שבין על העבר ובין על ההווה יש מקום נחוץ וחשוב לשים לב לדבר הזה.

ראיתי הערה חשובה מאוד שהמשגיח ז"ל עורר שימות לב, במכתב שכתב למישהו בקיצור נמרץ עי"ש. בנביא בספר שופטים (פ"ו) יש פרשה של גדעון, המצב שם באותו הזמן היה שיד מדין על ישראל, עמלק ובני קדם השחיתו לישראל הרבה, וידל ישראל מאד מפני מדין ויזעקו בני ישראל אל ה', ויהי כי זעקו בני"ה אל ה'... וישלח ה' איש נביא אל בני ישראל ויאמר להם כה אמר ה' וכו'. אח"כ הקב"ה שלח מלאך לגדעון והוא קיבל תפקיד לצאת למלחמה במדין. גדעון ביקש מהשי"ת שיביא לו סימנים לישועה, וכך היה, 'וישכם ירבעל הוא גדעון וכל העם אשר אתו, ויאמר ה' אל גדעון רב העם אשר אתך מתתי את מדין בידם פן יתפאר עלי ישראל לאמר ידי הושיעה לי', לא כך יהיה הנצחון, כי לא יכירו מספיק את ההכרה שהשי"ת הושיע את עם ישראל ממדין, 'ועתה קרא נא באזני העם לאמר מי ירא וחרד ישב ויצפר מהר הגלעד וישב מן העם עשרים ושנים אלף ועשרת אלפים נשאר, פחות משליש נשאר, ואח"כ ה' אומר שעדיין העשר אלף זה הרבה, יש עדיין את ה'יתפאר', - 'עוד העם רב הורד אותם אל המים ואצרפנו לך שם והיה אשר אמר אליך זה ילך אתך הוא ילך אתך וכל אשר אמר אליך זה לא ילך עמך הוא לא ילך', ואכן גדעון מוריד את כולם, 'ויאמר ה' אל גדעון כל אשר ילק בלשונו מן המים פאשר ילק הכלב תציג אותו לבד וכל אשר יקרע על ברכיו ולשתות, מי שילקק כלקוק הכלב תציגהו, ומי שיכרע על ברכיו לא, ומתוך העשר אלף איש שותים רק שלש מאות, 'ויהי מספר המלקקים בגדם אל פיהם שלש מאות איש וכל

הכונה וההרגשים הנצרכים, יש על זה טענה חזקה שהלב רחוק, הרי איך יתכן שאתה מדבר דברים חשובים, והלב שלך רחוק ולא פעיל שם, זו בגידה מיניה וביה, ואם זה קורה ש"מ שהנושא הוא רחוק, ושהאדם רחוק מאמונתו ח"ו.

הרי התפילה היא התפקיד הבסיסי של היהודי, כמו שהעמיד לנו הרמב"ן מיד אחרי שהעמיד את היחס שהאמונה היא הנשמה של כל המצוות, וכל מה שמקיימים את התורה והמצווה זה מתוך רוח האמונה שנושבת בכל הפעולות והדיבורים, שהכל מיחס האמונה שיש לו, באמיתות היחס הנכון להשי"ת, אל הנבואה, אל נבואת מש"ר, ואל מסורת התורה, ואל היחס הנכון לכל עיקרי התורה, מתוך כך כל פעולה אין הבדל בין קטנה לגדולה, ולכך אמרו חז"ל הווי זהיר במצוה קלה כבחמורה כי כולם חמורות חביבות, כי כל פעולה הכי קטנה שהיא נובעת מתוך מצות הי"ת, אפי' דברי חכמים שנתן להם ה' הכח לגדור ולתקן תקנות זה רצון הי"ת, כל פעולה נובעת מכח כל עיקרי התורה, וכשעושיין פעולה שכוללת כל רוח האמונה, זה פעולה עצומה.

לאחר שהוא נותן את היחס הזה, מבאר הרמב"ן שנושא התפילה חשוב מאוד, כי התפילה היא הבעה בפועל את יסודות האמונה, וכוונת בתי הכנסיות, התפילה בציבור, הפירוש הוא שבא לידי ביטוי שנותנים היחס שאנחנו הנבראים ואתה הי"ת הבורא, ומצווים ומכריזים את אמת האמונה שמאמינים באמונה שלימה, כיון שיש תפקיד חשוב שכה, זה חפץ הי"ת, שנאמין ונודה אליו שבראנו, לכן יש כזו חשיבות למציאות התפילה, מציאות של רבים שמתפללים ומציאות של מקום תפילה, וכיון שלתפילה יש את התפקיד הגדול זה, שמכח חינוך זה ליחס הנכון של האמונה, זה יתן לו את הרוח בכל מצוה שיקיים שיביע את יסודות האמונה שפעילות בו. לכן יש לתפילה חשיבות גדולה, וכמו שלמדו הראשונים פשוט בנביא הנ"ל, שחמור מאוד שניגשים ומדברים דברים חשובים והלב רחוק, יש פה

בפרשת השבוע כתוב 'ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', הפסוק מלמד אותנו שכישריפה יש חיוב בכיה לכל בני"ה, וברש"י מפרש 'ואחיכם כל בית ישראל', מכאן שצרתם של תלמידי חכמים מוטלת על הכל להתאבל בה. לכאורה לא פירוש אלא עוד נושא, אבל מכאן אפשר ללמוד עוד דבר, כי לכאורה צרתם של תלמידי חכמים הכוונה לאהרן אלעזר ואיתמו, ועל זה הפסוק אומר, אתם תמשיכו את העבודה, והתפקיד יהיה על כל אחיכם בית ישראל, זה בהקשר לאהרן אלעזר ואיתמו, אבל שעל השריפה צריך לבכות זה השריפה בעצמה, רק מזה שנתנו לאהרן אלעזר ואיתמו תפקיד לא לקרוע ולא לפרוס כי להם היה תפקיד להמשיך את העבודה, אבל אחיכם כל בית ישראל, שלא נחשוב שזה רק נושא מקומי לאותו זמן, אלא זה לימוד לתמיד שצרתם של תלמידי חכמים מוטל על הכל.

לצערנו אנחנו נמצאים במצב שיש את שני המצבים, השריפה אשר שרף ה' בסילוקו של צדיק בעל ה'דרך אמונה', ואחיכם כל בית ישראל הצרתם של תלמידי חכמים זה הצרה במצבו של ר' ברוך שמואל בן לאה שיחיה לאורך ימים טובים, והתפקיד של צרתו של תלמידי חכמים מוטל על כולנו.

צריך להרגיש את שני ההרגשים וצריך לדעת את התפקיד, נשתדל יחד להתעורר התעוררות שנצרכת מאוד.

הנביא ישעיה' אומר 'ויאמר אדני יען פי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבודוני ולבו רחוק ממני ותהי יראתם אתי מצות אנשים מלמד. לכן הנני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא ואבדה חקמת חקמיו ובינת נבניו תסתתר'.

בעל היערות דבש בדרושים כ' בענין זה, שדבר עיקרי בסיבת סילוקו של צדיקים זה תפילה שלא ככוונה, וכפי הניכר, אי"ז דוקא בג' תפילות, אלא הכל אפי' תהילים, כשאדם לא אומרם מתוך

שאני זקוק לתפילה וצריך להתחנן את הבקשות, ז"א שהבסיס שעליו אני חי הוא לא העולם כמנהגו נוהג שלי, אני לא מסודר בחיים, אלא התפילות הם כביכול הדלק שמניע את המנוע של המשכיות החיים שלי, של המשכיות כל מציאותי וסביבותי.

והרי גם הרבה מהדיבורים בתפילה רחוקים מהלב והיא גופא קשיא, אם היה שהאמונה שלנו על כל העתיד לבוא לנו, היינו מבינים ומרגישים את הצורך עם ה"ת קבע עם כל דברי הנביאים לתת לנו מבט מה רוצה לתת לנו לאיפה הוא חפץ שניגיע, אנחנו קוראים בשב"ק פרשת פרה להכין את עצמינו לקרבן פסח, ע"י טהרה של אפר פרה, אח"ז פרשת חודש, לקראת יו"ט של פסח, נכון פעם זה היה אמיתי היו צריכים לקרוא פרשת פרה כי זה היה פרקטי ממש, והיום אנחנו קוראים שנצמיד את הפרשת פרה לפרקטיקה בשלמא אם מתפללים 'זירושלים עירך ברחמים תשוב' בכוונה שלימה, שמתפללים 'את צמח דוד' מתפללים באמונה שלימה, אבל בשביל שנורגיש את האמונה בעתיד כמו שצריך, צריך להרגיש את ההווה טוב, לחוש את האמונה כמו שצריך, ולחיות מתוך הרגש שאנחנו חיים בתוך עולמו של ה"ת כמו שצריך, בשביל זה צריך להגיד טוב פסוקי דזמרא ולשים לב למה שמדברים, לחוש שכל הפרטים שנמצאים וכל הכוחות שיש בעולם, הכל הנהגה של השי"ת אין שום דבר מחוץ לזה, כל מה שקורה בכל המציאויות הכל זה מעשה השי"ת בפועל כל הזמן, ואז הבנ"א היה חש בכל תפילה כמו שכ' המהר"י אבן שועיב והתקדשתם זה קר"ש, והייתם קדושים זה תפילה, ובנ"א היה במצב קדוש מאוד.

יש נוסח מתלמיד הרשב"א, שכשחז"ל אמרו 'גדולה תפילה יותר מן הקרבנות', אין זה לשון גוזמא אלא אמת ויציב כפשוט הדברים! אפשר ע"י תפילה להגיע לקירבה עצומה כהקרבנות קרבנות. דהרי האבות הק' ידעו מה זה קרבנות ובכל זאת תקנו תפילה, ידעו מעלת הקרבן ובכל זאת לא הנחילו לנו אלא לתפילה, התפילות יקרבו ויקדשו אותנו.

התנא באבות אומר 'ואל תהיה רשע בפני עצמך', אומר החסיד יעב"ץ, רק אתה יודע אם התכוונת בתפילה או לאו, ואתה עצמך צריך להתעורר ולשים לב לענין.

נמצא שיש לכל בית ישראל מה לעשות, יש מה לעשות בשטח שיש לקב"ה חפץ בו מאוד, וצריך לחזק ולהתחזק את העמוד הזה.

אלפים זה מדאי הרבה, אפי' ארבע מאות זה הרבה, השי"ת מסכים רק שלש מאות, כדי שאמונה תהיה בהירה מוחלטת ומושלמת. אין עוד מלבדו, עשה עושה ויעשה לבדו כל המעשים, זה לא סתם מילים, זה מציאות.

אנחנו חיים בעולם, שנראה חלילה שהעולם כמנהגו נוהג, וכולם רואים שמש במזרח ושוקעת במערב, מיליארדים חווים את זה, אבל כמה אומרים גולל אור מפני חושך, אשר בדברו מעריב ערבים, יוצר אור מפני חושך, וכי כשאנו מגיעים לתפילה ואומרים את המילים הללו האם אנו חושבים שבוה יצאנו יד"ח, או שאנו עדיין בשטח של 'יען כי ניגש העם'. האם האמונה בהירה לנו ברמת של חווית המציאות, אתה ה' אלוקינו פוקח עורים, אתה ה' אלוקינו זוקף כפופים, המחזיר נשמות לפגרים מתים, התעוררת בבוקר ממש בהתפעלות וכי אני יכול להחזיר לעצמי את הנשמה, שמתני את זה בלילה על השידה ליד המיטה, ובבוקר אני לוקח את זה בחזרה, אדם אוכל, עם כל הפעילות הגופנית שכוללת בזה עד שיש לו את ההזדמנות לברך אשר יצר בחכמה... רופא כל בשר ומפליא לעשות, האם אנחנו מתרגשים כמו אותם שלש מאות שיצאו להילחם במדין?

המהר"י אבן שואיב בפר' השבוע מדבר על ענין התפילה, ומביא נוסח של דברי חכמים, אחז"ל והתקדשם זה קריאת שמע, והייתם קדושים זו תפילה, ואין ספק כי יש בקיום שני הדברים קרי"ש ותפילה מצוה גדולה וענין גדול, ולכן יוחדו יותר משאר המצוות.

במש' באבות ר"ש אומר הוה זהיר בקרי"ש ובתפילה, אומר החסיד יעב"ץ במקום לא לחינם נקט דוקא ביחס למצוות הללו הוה זהיר, כי רוב המצוות נעשות ביחיד ואלו צריכים קהל ועדה, ונקדשתי בתוך בני ישראל, ולכן מי שנמנו חבריו להתפלל והוא אינו שם פגם גדול הוא לו, משל לאנשי מדינה שיצאו להקביל פני המלך ואחד לא יצא, עוד כ' כל המצוות הם נצרכים לנפש, אבל ק"ש ותפילה נצרכות לנפש המזון המנימלי לאדם, זה הלחם והמים של הנפש, שא"א לחיות בלעדס, לכן מי שפושע באלה פושע בנפשו פשיעה גדולה, ולזה אומר הוה זהיר לפחות במצות ק"ש ותפילה.

התנא באבות 'וכשאתה מתפלל אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא', אע"פ שהאדם רגיל להתפלל, וההרגל סיבה שמקשה על הרגש להרגיש את הצורך בתחנונים, כי אדם רגיל כבר להתפלל, וזה התפקיד ליצור את ההרגשה בכל פעם מחדש

יתר העם פָּרְעוּ עַל בְּרִיָּהֶם לְשִׁתּוֹת מִיָּם, ואותם שלש מאות בלבד יוצאים למלחמה וכל השאר שבים לביתם, וכשהם יוצאים גּדְעוּן נוֹתֵן להם בידם שופרות, כדים ריקים ובתוכם לפידים, 'וְתִקְעֵתִי בְּשׁוֹפָר אֲנָכִי וְכָל אֲשֶׁר אֲתִי וְתִקְעֵתֶם בְּשׁוֹפְרוֹת גַּם אַתֶּם סְבִיבוֹת כָּל הַמַּחֲנֶה וְאַמְרֵתֶם לְה' וּלְגְדְעוּן'. איך הם נלחמים ע"י השופרות, מזכירים מעמד מתן תורה, והלפידים בוערים, את הכדים הם מנפצים, ועומדים במקום, 'וְיִתְקַעוּ שְׁלֹשׁ מְאוֹת הַשׁוֹפְרוֹת וַיִּשָּׂם ה' אֶת הַרְבֵּב אִישׁ בְּרַעְיוֹ וּבְכָל הַמַּחֲנֶה וַיִּנָּס הַמַּחֲנֶה עַד בֵּית הַשֵּׁטָה', ומנצחים את מדין.

נשאלת השאלה, ואם היו עשרת אלפים שופרות וכדים ריקים, שלושים ושתיים אלף כדים ריקים שופרות ולפידים, וכי יתפאר עלי ישראל, הרי מדין עם כל נשק בחרבות, וישראל כל אחד חגר הגארט'ל שלו ונזכר במעמד הר סיני ועומד על עומדו, אז האיך יאמר ידי הושיעה לי?, והקב"ה אומר 'רב העם אשר איתך ללכת את מדין בידם', עוד העם רב, ואצרפנו שם. זו האמת, לראות האמונה בבהירות זה לא מהדברים הקלים, היצה"ר יש לו דרכים רבות לגרום לאדם שלא להתרגש, ולא לראות נכונה המציאות, הכל נס ופלא גלוי, והבנ"א לא משנה, נבהלו, ופן יתפאר, לא רואים מספיק ברור, לחיות בבהירות זהו תפקיד לא פשוט, הרי גם הם היו צריכים חיזוק, להזכיר את מעמד הר סיני, ששם שמענו את ה'אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך', זה לזכור ולחיות, כך תיגש למלחמה, מכח קול השופר והלפידים במעמד הר סיני כך ניגשים למלחמה.

אמר המשגיח ז"ל, שמהאי טעמא היה במלחמת מדין בסוף ימות משה, אלף למטה אלף למטה, עם פנחס, היה צריך אלף מתפללים, שידעו שהתפילות עשו מלחמה ולא הנלחמים, לא פלא שצריך לחזק האמונה, כל שבט אלף בנ"א שקועים בתפילה, בכזו צורה האמונה תהיה בפועל, ולא יהא שום חספוס ח"ו. דור המדבר, באי הארץ, עם משה, פנחס כהן משוח מלחמה!

אם כך כשנחזור לדברי הנביא ישעיה, וכי מדבר בשפה שהיום אנו מדברים?, הוא מדבר בשפת הנביאים, כשהשי"ת דורש ממתפללים שהיחס לתפילה תהיה ברמה של אמונה בבקשה שמבקשים, וממי מבקשים, מילתא זוטרתא היא? כ"כ בקלות אפשר להגיע לבהירות באמונה, בעולם חומרי מגושם, שהאדם אוכל כבשר ודם ומשתדל בכל התנהגויות הנורמליות ומשתמשים ברופאים ורפואות, השתדלויות לפרנסה וכו' וכו', והוא גם מתפלל... הרי נעשה ק"ו ומה במלחמת מדין בכדים ריקים ולפידים ושופרות, ועשרת

רוצה ה' את יראיו את המיחלים להסדו

בשיר וקול תודה נודה ונברך לה' אלוקינו שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה לראות בחוש השגחת השי"ת התמידית המלווה את הישיבה הקד' כאשר ישא האומן את היונק אשר הראנו בימי הפורים האלו בהצלחת המגבית מעל ומעבר למשוער ולמצופה

עד הנה עזרונו רחמיו, הנה עין ה' אל יראיו הצליח השי"ת דרך צדיקים בני הישיבה הקד' בס"ד מופלאה ברכת ד' תלווה את כל התורמים העושים והמעשים לזכות לכתרה של תורה

ויזכו לרב טובה וברכה ויתקיים בהם הארון נושא את נושאיו וימלא השי"ת כל משאלות לבם לטובה ולברכה עד בלי די

ומכאן תצא הקריאה לאלו שעדיין לא העבירו תרומתם והתוספת
"לנשא את ארון ד",

להביא את כל זהב התרומה בית ד'

בסיעתא דשמיא הוועד הקבוע לאברכים מאת

מרן המשגיח שליט"א

ימסר אי"ה השבוע פר' בשלח ה'תשפ"ב
במוצאי שבת קודש בשעה 10:00 בערב

ויועבר בשידור חי

לבתי המדרשות דחניכי הישיה"ק

בבני ברק ובמודיעין עילית

הוועד נמסר בס"ד בד"כ אחת לשבועיים במוצש"ק

בני הישיבה לדורותיה שליט"א

ידידי הנעלים נזר תפארתה
כתר התורה ונזר תפארתה
עמלים ומתעלים טוחני הרים
מעמיד עולם ביסודות איתנים
מקדשי השם בכל מידה נכונה
מוצפני ביהמ"ד משכן השכינה
תורת רבוצתנו כיהלומים מלוטשים
בגאון מעתיקים כנתיב קדמונים
הנני להזמינכם לזו השמחה
בכבוד ויקר והערכה רבה

דוד בירנבוים

בסיעתא דשמיא

נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו

ובמזל טוב

בסימון טוב

בשבח והודאה לבורא עולם
הננו מתכבדים להזמינכם להשתתף
בשמחת כלולות בנינו היקרים

אברהם תח"י

עב"ג

ע"י

שתתקיים בס"ד בשעה טובה ומוצלחת
ביום רביעי כ"ז אדר ב' תשפ"ב
באולמי "ארמונות פרידמן" (שטרן)
רחוב מתתיהו 2 בני ברק
החופה בשעה 6:30 בערב

ברגשי ידירות

יששכר דב הכהן גליק
ורעיתו

דוד יעקב בירנבוים
ורעיתו

גם אנו מתכבדים להזמינכם להשתתף
בשמחת כלולות נכדנו היקרים

הרב אברהם יזל ורעיתו
מרת מרים אליאך

הרב בנימין בירנבוים ורעיתו

ברכות מזל טוב

שלוחות למורינו

מרביץ תורה לעדרים בישיבה הק' מתוך אהבה ומסירות

ועומד לימין רבינו ראש הישיבה שליט"א

ולימין הישיבה הק'

הגאון רבי מרדכי לייב לפקוביץ שליט"א

לרגל היכנס בנו יצחק משה נ"י לעול תומ"צ

יהי רצון שיזכה לרוב נחת דקדושה

ממנו ומכל יוצ"ח

כעתירת חניכי הישיבה לדורותיה

הביאני חדריו

יו"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה.

הדברים המובאים בגליון בדרך כלל, הינם
מכתבי תלמידים וכד' ולא עברו את שבט
ביקורתם של רבותינו שליט"א.

הגליון נועד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה,
החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי
קדם לאורה ובדרכה של הישיה"ק.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
0539747@gmail.com | שלווחה 08-9747479

הגאון רבי מרדכי גוטסגזדה שליט"א

הלכות פסח פרק א הגעלת כלים

להכשיר או לקנות חדשים?

בגמרא (פסחים ל' ע"ב) אמר ליה רבינא לרב אשי, הני סכינא דפיסחא היכי עבדינן להו? [האיך מכשירים אותן לפסח], א"ל לדידי חדתא קא עבדינן [לצורכי עושיין סכינים חדשים. רש"י]. א"ל תינהמר דאפשר ליה [שהרי עשיר אתה. רש"י], דלא אפשר ליה מאי? א"ל אנא כעין חדתא קאמינא וכו'.

וכתב המגן אברהם (סי' תנא סק"ו) דבפייט יסוד "אם אפשר לעשות חדשים, הן משובחין", ומשום דמ"מ - גם למסקנא - מאן דאפשר ליה מוטב לקנות חדשים. וכ"כ המשנה ברורה (סי' תנא ס"ק יט) בשם האחרונים, דמי שאפשר לו מצוה מן המובחר שיקנה (סכינים) חדשים לפסח.

ועוד כתב ב"סוד ושוורש העבודה" (שער תשיעי פ"ד) לזרו ולהזהר כל הירא והחרד לדבר ד' שלא להשתמש בפסח בכלי החמץ - שנתכשרו ע"י הגעלה - כי בלתי אפשרי לנקרם היטב בסדקים הקטנים שבהם וכו', ויותר טוב לאכול בפסח בקערות וכו' חדשים.

וכך המנהג בזמנינו (שאינן הכלים יקרים כל כך) לקנות כלים חדשים לפסח, ולא לסמוך על הגעלת הכלים מחמץ לפסח. [כי ישנם הרבה דינים בהגעלה שצריך לדקדק בהם]. (אמנם יש דברים שגם בזמנינו רבים משתמשים בשל החמץ, ע"י ניקויים והכשרתם וגם ציפויים, כגון: השיש, הברזים, וכן יש שמתמשים באותם הכיריים, ועוד). ובזמנינו מצוי יותר הכשירא דהגעלה - לכלי שנטרף, או לכלים חדשים (משום חשש מריחת שומן איסור), ונבאר את עיקרי הדברים בענין זה.

הכשרת כלים חדשים

נוהגים להגעיל כלי אלומיניום, נירוסטה, וכלי כסף, חדשים, מחשש שמרחה עליהם - בשעת היצור - שומן מן החי. [ואף שיש צדדים להקל בזה]. ובספר ארחות רבנו' (ח"ג עמ' פו-פז) מובא שמרן החזו"א זצ"ל החמיר בזה אף לענין מכירת כלי שאינו מוגעל לאחרים [שלא יגעילום] ע"ש.

שימוש בצונן

ודע, שכ"ז דוקא בכלים שמשתמשים בהם בחם, (וכן כגון סכין, מקלף וכדו' - אפילו כשמשתמשים בהם רק בצונן - כיוון שחותכים בהם דבר חריף וכו'), אבל כגון גביע מכסף שאין משתמשים בו כלל בחם אלא רק בדבר קר, א"צ הגעלה, [אלא רק טבילה].

[וגם א"צ לחוש בזה לשומן איסור בעין הדבוק על פני הכלי, עי' שו"ת מנחת יצחק (ח"ד סוס"י קיב)].

אופן ההכשרה

והנה כבר עמדו בזה מ"ט סגי בהגעלה, והרי כיוון שמריחת השומן נעשתה - בשעת היצור - בחום ללא משקה, ניבעי להכשירם ע"י ליבון דוקא, ד'כבולעו כך פולטו'. ועמד בזה החזו"ן איש (יורה דעה סוס"י מד), וע"ש בדבריו, ומסיק דסגי להו בהגעלה וא"צ ליבון. וכן הורה מרן החזו"א למעשה, וכן נהג מרן בעל ה'קהלות יעקב' זצ"ל (ארחות רבנו שם). [ואמנם החזו"א לעצמו החמיר בזה, ולכן השתמש רק בכלי אמאיל, שאין מורחים עליהם שומן גז'].

והנה מריחת השומן הנ"ל היא גם מצידו החיצוני של הכלי, ולכן יש להכשיר גם את צידו החיצוני, ולהגעילו כולו בתוך כלי גדול ע"ג האש. [ואין להסתפק בזה בעירוי מכלי ראשון לחוד].

[ואמנם יש שהקילו להכשירו ע"י להרתיח בתוכו מים עד שיגלשו מעבר לדופני הכלי, (כמובא בס' הכשרות פ"ג ס"ז). [וראה עוד בארחות רבנו שם] בבירור דעת מרן החזו"א בזה]. וראה עוד בהליכות שלמה (פסח פ"ג ס"ב דבר הלכה אות ד') דעת מרן הגר"ז אויערבאך זצ"ל בזה].

ידיות הכלי

יש שעוררו שמכיון שחיבור ידיות הפלסטיק לכלי (סירים וכדו'), נעשו רק בסיום תהליך היצור, לאחר מריחת השומן הנ"ל, הרי שיש לפרק את הידיות לפני ההגעלה, ולכה"פ לרפות מעט את הברגים, כדי שיפלט האיסור שמתחת הידיות, [עי' סי' תנא ס"ה וסי"ג ובמשנה ברורה]. (ס' הכשרות פ"ג ע"ב). אולם יש המקילים בהגעלה זו, שא"צ לרפות את ברגי הידיות, (כמובא בס' באר ישראל (פסח עמ' עב). והמהדר לרפות תע"ב. (פסקי הגר"ש ואונר זצ"ל).

הגעלה וטבילה

והנה בעלמא כלי הטעון הגעלה וטבילה, צריך להקדים את ההגעלה לטבילה, ואם הטבילו לפני ההגעלה יחזור ויטביל בלי ברכה, (עי' בשו"ע יורה דעה סי' קכא ס"ב וש"ך (סק"ה), וחכ"א כלל עג, א). - אמנם לענין ההגעלה הנ"ל הנהוגה בכלים חדשים, משום חשש מריחת חומר האסור, אם הטבילם קודם להגעלה, א"צ לחזור ולהטביל, (פסקי הגר"ש ואונר זצ"ל 'מבית לוי').

ויש המקילים בכלים אלו אף לכתחילה להטבילם קודם, כיון דהגעלה זו הוי רק חומרא, דאפשר שהשומן שנמרח היה פגום. (עי' פס"ת או"ח סי' תנא). וגם כיון דאינם בני יומן מבליעה זו, [עי' בדגול מרבבה (ע"ה"ג סי' קכא ס"ב), ועי' בס' טבילת כלים (פ"ה ס"ז) הדיעות בזה]. וכ"ה בפסקי מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל.

מדיני ההגעלה

הגעלת כלי חמץ

• אין להגעיל כלי כשהוא בן יומו משימוש בחמץ. [דהיינו כל עוד לא עברו 24 שעות]. (עי' סי' תנב ס"א ובח"ל ד"ה שא"צ), ולהלן שם ס"ב). [ואם א"א להמתין, יש לפגום את מי ההגעלה (עי' בחזו"א או"ח סי' קכב סק"ו וי"ד סי' כג סק"א)].

• צריך תחילה לנקות את הכלי מכל חמץ הדבוק עליו, בין מצידו הפנימי ובין מצידו החיצוני. וכן לנקות היטב בכל החורים והסדקים שבכלי. וכן סביב לידידות. (עי' יו"ד סי' קכא ס"א, ואו"ח סי' תנא ס"ה וסי"ג) ובמשנ"ב).

• וכן צריך להסיר כל חלודה ולכלוך [אפי' שאינו חמץ] (סי' תנא ס"ג). אך חלודה שאין בה ממשות אלא מראה בלבד, א"צ להסירה. (משנ"ב שם ס"ק כב).

מדיני הגעלת כלים

• יש להזהר מאד שירתחו המים ויעלו בועות, (משנה ברורה סי' תנב ס"ק ז-ח). ואם רוצה להגעיל כלים נוספים, והמים כבר אינם מעלים בועות, ימתין עד שיעלו בועות ורק אז יגעיל (שם).

• טוב לכתחילה להשהות מעט את הכלי במים הרותחים, (משנ"ב שם ס"ק ד ועי' בשעה"צ).

• כלי גדול שא"א להגעילו בב"א, יכול להכניס את חלקו למים, ושוב יכניס את חלקו השני (סי' תנא ס"א). [ורק בטבילה הייבים להטביל את כל הכלי בבת אחת].

• אין להגעיל כמה כלים ביחד, אא"כ אינם נוגעים זב"ז (סי' תנב ס"ג). ואם מכניס סכו"ם ביחד (בסל מנוקב או רשת) לא ישים הרבה, וגם ינערם היטב בתוך המים כדי שתגיע הרתיחה לכל מקום.

• לאחר ההגעלה יש להדיח מיד במים צוננים. אך בדיעבד גם אם לא הדיחו, כשר (סי' תנב ס"ז ומשנ"ב שם).

